

Sygn. akt I ACa 927/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Krzysztof Sobierajski (spr.)
Sędziowie:	SSA Barbara Górczanowska SSA Robert Jurga
Protokolant:	st.sekr.sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2014 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa **R. K., Z. K.**

przeciwko (...) **Bank S.A. we W.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 10 marca 2014 r. sygn. akt I C 2342/12

1. oddala apelację;

2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powodów do niepodzielnej ręki kwotę 5 400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

IA Ca 927/14

UZASADNIENIE

R. K. i Z. K. wystąpili przeciwko (...) Bank SA we W. z pozwem o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego - bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z dnia 30 kwietnia 2011 roku oraz o zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu podali, że zawarli ze stroną pozwaną umowę kredytu w ramach prowadzonej działalności gospodarczej przyznając, że mieli trudności w spłacie kredytu. Wskazali, że pozwany Bank dokonał wypowiedzenia umowy kredytu, uzyskał klauzulę wykonalności i wszczął egzekucję. Według powodów brak było jednak podstaw do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, gdyż wypowiedzenie dokonane przez stronę pozwaną było nieskuteczne, bowiem list polecony zawierający oświadczenie o wypowiedzeniu umowy odebrała siostra powódki, która nie mieszkała pod

ich adresem i nie zawiadomiła ich o przesyłce, natomiast wypowiedzenie przesłane na adres prowadzonego przez powoda sklepu nie mogło zostać odebrane, gdyż sklep był zamknięty.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Wskazała, że wypowiedzenie umowy kredytu było dokonane skutecznie, gdyż doręczono je powodowi na adres miejsca prowadzenia działalności gospodarczej w M. oraz na adres zamieszkania w G.. W pierwszym przypadku korespondencja została zwrócona z adnotacją „adresat wyprowadził się”, przy czym powód, zgodnie z umową, miał obowiązek zawiadomić Bank o zmianie adresu, natomiast korespondencję wysłaną na adres w G. odebrał domownik, co oznacza, że powodowie mogli zapoznać się z treścią wypowiedzenia.

Wyrokiem z dnia 10 marca 2014 roku Sąd Okręgowy w Krakowie w pkt I pozbawił w całości wykonalności tytuł wykonawczy bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) z dnia 30 kwietnia 2011 roku wystawiony przez stronę pozwaną przeciwko powodom, w pkt II zasądził od strony pozwanej solidarnie na rzecz powodów kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, natomiast w pkt III nakazał ściągnąć od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie kwotę 12.000 zł tytułem opłaty od pozwu, której nie mieli obowiązku uiszczyć powodowie.

Wyrok powyższy został wydany na podstawie następującej oceny żądania pozwu i zebranego w sprawie materiału dowodowego.

W dniu 5 marca 2010 roku powód zawarł ze stroną pozwaną umowę o kredyt obrotowy w kwocie 250.000 zł, który zobowiązał się spłacić wraz z oprocentowaniem w ratach do roku 2025. W zakresie wszelkich roszczeń pozwanego Banku z tytułu umowy kredytu powód poddał się egzekucji na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego do wysokości 500.000 zł. Jako miejsce prowadzenia działalności gospodarczej pod firmą (...) powód podał adres: (...)-(...) M., ul. (...), a jako miejsce zamieszkania: (...)-(...) G. (...) Zabezpieczeniem spłaty kredytu było poręczenie udzielone przez powódkę. W zakresie wszelkich roszczeń strony pozwanej z tytułu umowy powódka poddała się egzekucji na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego do wysokości 500.000 zł. Jako miejsce zamieszkania powódka podała adres: (...)-(...) G. (...) Składnikami obu umów były Ogólne warunki umów w zakresie kredytowania działalności gospodarczej przez stronę pozwaną. Zgodnie z § 17 o.w.u. w razie zmiany siedziby klienta w czasie trwania umowy, klient zobowiązany był pisemnie zawiadomić bank o nowym adresie a w przypadku niespełnienia tego obowiązku korespondencję przesyłaną na adres podany w umowie należało uznać za doręczoną.

W pismach z dnia 13 grudnia 2010 roku skierowanych do powodów strona pozwana w związku z powstaniem zaległości w spłacie kredytu wypowiedziała umowę z zachowaniem trzydziestodniowego okresu wypowiedzenia. Przesyłki wysłane na adres w G. zostały odebrane w dniu 20 grudnia 2010 roku przez M. H.. Natomiast korespondencja skierowana na adres w M. została zwrócona z adnotacją poczty „adresat wyprowadził się”. M. H., siostra powódki, nigdy nie mieszkała z powodami, natomiast czasami ich odwiedzała i wtedy mogło się zdarzyć, że odebrała przesyłkę od listonosza. M. H. nie przekazała powodom przesyłek zawierających pisma strony pozwanej o wypowiedzeniu umowy kredytu ani też informacji o tej korespondencji.

W dniu 30 listopada 2011 roku strona pozwana wystawiła bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) w stosunku do powodów, jako dłużników solidarnych, z tytułu umów kredytu i poręczenia na kwotę 245.001,76 zł z odsetkami w kwotach 4.715,35 zł i 28.234,55 zł oraz opłatami i innym prowizjami w kwocie 15,10 zł. Postanowieniem z dnia 14 grudnia

2011 roku Sąd Rejonowy w Myślenicach nadał temu tytułowi klauzulę wykonalności z ograniczeniem odpowiedzialności powodów do kwoty 500.000 zł. Pismem z dnia 24 lipca

2012 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Myślenicach zawiadomił powodów o wszczęciu postępowania egzekucyjnego na podstawie zaskarżonego tytułu wykonawczego.

Sąd I instancji ustalając powyższy stan faktyczny oparł się na dowodach w postaci zaoferowanych przez strony dokumentów, przesłuchaniu stron i zeznaniach świadków.

Sąd Okręgowy przywołując art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. wskazał, że powodowie przyznali, że z uwagi na sytuację finansową pozostawali w opóźnieniu w spłacie pełnych rat kredytu, co mogło stanowić naruszenie warunków zawartej ze stroną pozwaną umowy kredytu, uzasadniające jej wypowiedzenie zgodnie z art. 75 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe i § 13 ust. 1 o.w.u. Stosownie z § 13 ust. 3 o.w.u. pisemne wypowiedzenie umowy powinno być jednak doręczone powodom listem, faksem lub do rąk własnych. Sąd zauważył, że w piśmie z dnia 13 grudnia 2010 roku strona pozwana złożyła oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kredytu a oświadczenie to, zgodnie z zapisem art. 61 k.c., aby mogło odnieść skutek, musiało dotrzeć do powodów w taki sposób, żeby mogli się oni zapoznać z jego treścią.

W ocenie Sądu I instancji przesyłek poleconych, za potwierdzeniem odbioru wysłanych na adresy w M. i w G. nie można uznać za skutecznie doręczone. Korespondencja przesłana na adres w M. została zwrócona pozwanemu Bankowi z adnotacją „adresat wyprowadził się”. Wprawdzie powód, zgodnie z wiążącym go postanowieniem § 17 o.w.u., miał obowiązek powiadomić stronę pozwaną o zmianie adresu, to jednak skutek niezachowania tego obowiązku, w postaci uznania przesyłki za doręczoną, mógł znaleźć zastosowanie tylko wówczas, gdyby powyższy adres był jedynym, jaki powód podał w umowie kredytu. W sytuacji, w której w umowie powód wskazał również miejsce zamieszkania w G., to doręczenie korespondencji na adres w M. nie mogło być uznane za skuteczne. Przesyłki wysłane do powodów na adres ich zamieszkania w G. nie zostały doręczone powodom bezpośrednio, ale zostały odebrane przez siostrę powódki M. H.. Sąd zaznaczył, że § 13 ust. 3 o.w.u. przewidujący możliwość doręczenia wypowiedzenia za pomocą listu zastrzega, że doręcza się go „klientowi”, co oznacza, że nie dopuszcza trybu przekazania listu innej osobie niż klient. Sąd nadmienił, że nawet gdyby dopuścić możliwość zastosowania do składania oświadczeń woli w sferze prawa materialnego tzw. doręczenia zastępczego - posiłkując się treścią art. 138 k.p.c., czyli doręczenia pisma zawierającego oświadczenie woli dorosłemu domownikowi, to nie sposób uznać M. H. za „domownika” powodów w rozumieniu art. 138 § 1 k.p.c. Według Sądu powodowie wykazali też, że M. H. nie przekazała im

korespondencji, ani o jej nadejściu powodów nie zawiadomiła. W związku z tym oświadczenie woli zawarte w pismach z dnia 13 grudnia 2010 roku nie mogło być ocenione jako złożone w sposób, który umożliwił powodom zapoznanie się z jego treścią w rozumieniu art. 61 § 1 k.c. Tym samym wypowiedzenie umowy nie było skuteczne, a zatem strona pozwana nie miała podstaw do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, gdyż stwierdzony w nim obowiązek powodów w ogóle nie powstał, bowiem warunkiem jego powstania było dokonanie skutecznego wypowiedzenia umowy kredytu.

Strona pozwana zaskarżyła wyrok Sądu I instancji w całości zarzucając mu naruszenie:

1. art. 65 k.c. poprzez błędną wykładnię art. 17 o.w.u. polegającą na przyjęciu, iż zastosowanie tego przepisu ma miejsce jedynie wówczas, gdy adres prowadzonej działalności był jedynym adresem podanym przez kredytobiorcę w umowie, podczas gdy art. 17 o.w.u. wskazuje, iż w przypadku zmiany siedziby klienta w czasie trwania umowy i niepoinformowania o tym banku strony uzgodniły, iż korespondencję przesłaną na adres podany w umowie uważa się za doręczoną,
2. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolne ustalenie, iż M. H. nie była osobą upoważnioną do odebrania korespondencji adresowanej do powodów pod adresem (...)-(...) G.(...)podczas, gdy niewątpliwie korespondencja została doręczona na ten adres a listonosz wydał przesyłkę M. H. co potwierdziło, iż M. H. była w dacie doręczenia domownikiem,
3. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolne ustalenie, iż powodowie udowodnili, iż M. H. nie przekazała im wypowiedzeń z dnia 13 lutego 2010 roku doręczonych pod adresem: (...)-(...) G.(...)podczas gdy powodowie poza własnym twierdzeniem nie przedstawili w sądzie żadnych dowodów na powyższą okoliczność, w tym w szczególności nie został skutecznie złożony wniosek o przesłuchanie w charakterze świadka M. H. co ostatecznie doprowadziło do naruszenia art. 6 k.c.,
4. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez uznanie zeznań powodów za zbieżne, korespondujące z treścią dokumentów podczas, gdy jedyna zbieżność dotyczy dokumentów wytworzonych przez samych powodów, co tym samym prowadzi do

nieuzasadnionego - szczególnie w świetle niewykazania świadkiem w osobie M. H. rzekomego nieprzekazania korespondencji - uznania zeznań powodów za wiarygodne.

Z powołaniem się na te zarzuty strona pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów solidarnie na jej rzecz kosztów procesu za postępowanie przez Sądami I i II instancji, w tym opłaty od apelacji oraz opłaty od pełnomocnictwa.

W odpowiedzi na apelację strony pozwanej powodowie wnieśli o jej oddalenie oraz zasądzenie od strony pozwanej na ich rzecz kosztów postępowania za obie instancje.

Powodowie podzielili stanowisko Sądu I instancji zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej jest nieuzasadniona a podniesione w niej zarzuty nie zasługują na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy uznać, iż Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Odmienne niż oceniła to strona pozwana dowody z przesłuchania stron korespondują z dowodami w postaci dokumentów zaoferowanych przez strony postępowania a zgromadzony przez Sąd I instancji materiał dowodowy jest wystarczający. W związku z tym, wbrew twierdzeniom strony pozwanej, nie doszło w toku postępowania przez Sądem Okręgowym do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.

Sąd I instancji prawidłowo przyjął, że umowa o kredyt bankowy z dnia 5 marca 2010 roku nie została skutecznie rozwiązana, gdyż dla skuteczności rozwiązania umowy wymagane jest prawidłowe, zgodnie z zapisem art. 61 § 1 k.c., doręczenie oświadczenia pozwanego Banku w tym przedmiocie wypowiedzenia. Stosownie do treści art. 61 k.c. oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. Trafnie wywodzi Sąd I instancji, iż art. 61 k.c. będąc przepisem prawa materialnego przewiduje jedynie wymóg, żeby oświadczenie pozwanego Banku o wypowiedzeniu umowy kredytu dotarło do strony powodowej w taki sposób, żeby mogła się z nim zapoznać. Techniczny natomiast sposób dokonywania doręczeń należałoby oceniać wg reguł przewidzianych przez przepisy prawa procesowego, tj. art. 138 § 1 i nast. k.p.c. W tym miejscu należy zwrócić uwagę, iż w umowie kredytu z dnia 5 marca 2010 roku (k. 26) przywołano dwa adresy powoda: pierwszy adres zamieszkania: (...)-(...) G.(...) oraz drugi - prowadzenia przez niego działalności gospodarczej: (...)-(...) M., ul.

(...)(...)

Odnosząc się do przywoływanej przez stronę pozwaną kwestii doręczenia zastępczego oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu na adres miejsca zamieszkania powodów w G. dokonanego do rąk M. H. należy uznać, że nie może ono być uznane za skuteczne, gdyż M. H. nie jest domownikiem powodów. Przepis art. 138 § 1 k.p.c. wyraźnie wskazuje, że jeżeli doręczający nie zostanie adresata w mieszkaniu, może doręczyć pismo sądowe dorosłemu domownikowi, a gdyby go nie było - administracji domu, dozorca domu lub sołtysowi, jeżeli osoby te nie są przeciwnikami adresata w sprawie i podjęły się oddania mu pisma. Określone zatem w przywołanym przepisie doręczenie zastępcze może zostać dokonane osobie, która na stałe zamieszkuje w określonym lokalu, domu, pomieszczeniu z adresatem. Doręczenie staje się skuteczne, przy założeniu spełnienia warunków określonych w art. 138 § 1 k.p.c., w chwili, w której pismo odbierze osoba wskazana w tym przepisie. Innymi słowy, elementem konstrukcyjnym doręczenia jest podjęcie się przez osoby wskazane w art. 138 § 1 k.p.c. oddania pisma adresatowi. Okoliczność, czy i kiedy doszło do przekazania pisma adresatowi pozostaje bez znaczenia dla oceny skuteczności doręczenia i rozpoczęcia biegu terminów procesowych wynikających z dokonania doręczenia. Wykazanie, że osoba, która odebrała pismo nie przekazała go adresatowi lub uczyniła to z opóźnieniem może mieć znaczenie jedynie przy ocenie zasadności wniosku o przywrócenie terminu (zob. postanowienie SN z dn. 26.09.2013 r., II CZ 45/13 Lex nr 1413042). Doręczenia przewidziane w art. 138 k.p.c. oparte są na domniemaniu, że pismo sądowe dotarło do rąk adresata i że w ten sposób doręczenie zostało dokonane prawidłowo.

Domniemanie to jednak może być przez stronę obalone. Adresat może bowiem dowodzić, że pisma nie otrzymał i o nim nie wiedział, gdyż osoba, której pismo doręczono zastępczo, nie oddała mu pisma (zob. postanowienie SN z dn. 5.02.2008 r., II PZ 72/07, Lex nr 817527).

Na gruncie niniejszej sprawy zostało wykazane w sposób nie budzący najmniejszych wątpliwości, że M. H., siostra powódki, nie jest dorosłym domownikiem zamieszkującym wraz z powodami, co jednoznacznie wynika z przywołanego przez Sąd I instancji pisma Urzędu Miasta i Gminy M. (k. 204) wskazującego, że w czasie kiedy strona pozwana skierowała do powodów pismo o wypowiedzeniu umowy kredytu M. H. nie była zameldowana pod adresem G.(...)M. H. zamieszkuje wprawdzie w G., jednak nie w domu powodów. W związku z tym należało uznać, że powodowie podoleli obowiązku określonego w art. 6 k.c. wykazania, iż doręczenie im wypowiedzenia umowy kredytu na adres w G. nie było skuteczne, jak również wbrew stanowisku strony pozwanej, nie było potrzeby przeprowadzania w toku postępowania dowodu z przesłuchania świadka M. H., gdyż okoliczność, że nie jest ona domownikiem powodów została w wystarczającym zakresie wykazana zgromadzonymi dotychczas dowodami. W efekcie dokonane doręczenie zastępcze pisma pozwanego Banku zawierającego wypowiedzenie umowy kredytu osobie nie wymienionej w art. 138 § 1 k.p.c. winno zostać uznane za nieskuteczne, co prowadzi do wniosku, iż nie znajduje zastosowania w tym przypadku domniemanie, że pismo dotarło do adresata. Pozwany Bank nie może w rezultacie powoływać się na powyższy sposób doręczenia zastępczego podnosząc, że umowa kredytu została rozwiązana.

Wyjaśniając kwestię doręczenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu na adres prowadzenia przez powoda działalności gospodarczej w M. należy zauważyć, iż strona pozwana powołała się na zapis art. 17 o.w.u., który stanowi, że w razie zmiany siedziby klienta w czasie trwania umowy, klient ma obowiązek pisemnie zawiadomić Bank o nowym adresie a w przypadku niespełnienia tego obowiązku korespondencję przesyłaną na adres podany w umowie należało uznać za doręczoną. Dokonując wykładni tego przepisu ogólnych warunków umów należy stwierdzić, że jest on wyjątkowo niejasny i nieprecyzyjny. Nie można bowiem jednoznacznie ustalić, co oznacza stwierdzenie „w razie zmiany siedziby klienta w czasie trwania umowy”. Określenie „siedziba klienta” jest właściwe dla wskazania miejsca prowadzenia działalności gospodarczej przez osobę prawną, natomiast w przypadku osoby fizycznej przywołuje się miejsce prowadzenia działalności gospodarczej, co zresztą miało miejsce w zawartej między stroną pozwaną a powodem umowie kredytu. Analizując treść zapisu art. 17 o.w.u. nie sposób zatem jednoznacznie stwierdzić, co oznacza określenie „siedziba klienta”, czy jest to miejsce zamieszkania osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą, czy może jest to tylko miejsce prowadzenia działalności gospodarczej. Należy podkreślić, że ogólne warunki umów winny precyzować, że doręczenie wypowiedzenia następuje na konkretny, nie budzący żadnych wątpliwości adres. Jeżeli pozwany Bank chcąc skorzystać z zapisu zawartego art. 17 o.w.u. wypowiadając choćby umowę kredytu, powinien przepis ten doprecyzować. Jest on profesjonalistą i winien formułować zapisy ogólnych warunków umów w sposób jednoznaczny i precyzyjny, co oznacza, że nie może wykorzystywać wieloznacznych zapisów umowy kredytu, czy też ogólnych warunków umów, w sposób nieuprawniony przeciwko interesom klientów. Brak doprecyzowania zapisów ogólnych warunków umów nie może być wykładany na niekorzyść Klienta. W związku z tym za uzasadnioną należało uznać decyzję strony pozwanej o doręczeniu pisma wypowiadającego umowę kredytu zarówno na adres zamieszkania powoda, jak również na adres prowadzenia przez niego działalności gospodarczej. Jedno i drugie doręczenie w realiach niniejszej sprawy okazało się jednak nieskuteczne i nie prowadziło do rozwiązania umowy kredytu zawartej między powodem i pozwanym Bankiem. Należy zatem uznać, że argumentacja strony pozwanej wskazująca, że jedynie adres prowadzenia przez powoda działalności gospodarczej w M. był dla niej wiążący, przy kierowaniu do powodów pisma o wypowiedzeniu umowy kredytu, jest nietrafna a zarzut naruszenia art. 65 k.c. jest bezzasadny.

W świetle powyższego należało przyjąć, że argumentacja zaprezentowana przez stronę pozwaną podważająca zasadność rozstrzygnięcia Sądu I instancji pozbawiającego w całości wykonalności tytuł wykonawczy bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) z dnia 30 kwietnia 2011 roku jest nieprzekonująca. W efekcie zaskarżenie przez stronę pozwaną rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania również nie mogło odnieść zamierzonego skutku.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny w Krakowie w działając na zasadzie art. 385 k.p.c. w pkt 1 wyroku oddalił apelację strony pozwanej. Natomiast w pkt 2 na zasadzie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 6 pkt

7 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu - Sąd Apelacyjny zasadził od strony pozwanej na rzecz powodów koszty postępowania apelacyjnego.